

Závěrečná zkouška z PEDAGOGIKY
DPS - vychovatelství + pedagog volného času

1. Charakteristika výchovy (znaky, smysl, koncepce, představitelé)
2. Pedagogika jako věda, její struktura, členění pedagogických disciplín, vědy pomocné a hraniční.
3. Charakteristika základních pedagogických kategorií: cíl (klasifikace, definování, Bloomova taxonomie, chyby při vymezování, příklady)
4. Charakteristika základních pedagogických kategorií: didaktické prostředky (definice, využití ve výchově, problémy v edukaci, příklady)
5. Charakteristika základních pedagogických kategorií: podmínky výchovy a vzdělávání (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
6. Charakteristika základních pedagogických kategorií: organizační formy výuky (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
7. Charakteristika základních pedagogických kategorií: didaktické principy (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
8. Etická výchova a výchova k hodnotám, problém kázně a svobody ve výchově (koncepce, představitelé, hodnoty)
9. Filosofické a pedagogické myšlenky, pansofické snahy, analýza spisů Jana Amose Komenského.
10. Vliv průmyslové a vědeckotechnické revoluce na sociální poměry ve společnosti. Podstata hnutí nové výchovy a reformní pedagogiky, obecná charakteristika, význam, didaktické principy. Herbartismus.
11. Hlavní směry alternativních škol: pragmatická pedagogika, daltonský plán, waldorfské školy, montessoriovské školy, jenský plán. Představitelé.
12. Kurikulum v mezinárodním pohledu, trendy, problémy, perspektivy vzdělávání. Propojení člověk-výchovná instituce -trh práce-kultura.
13. Rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program. Struktura, cíle, vývoj, zhodnocení.
14. Dítě jako subjekt a objekt edukace, podmíněnost genetická, kulturní, sociální. Problematika sociálního znevýhodnění žáků (příklady a interpretace teorií)
15. Výchova v rodině (styly, problémy, hodnoty, proměny). Výchova k rodičovství, sexuální výchova. Trendy a charakteristika současné postmoderní rodiny.
16. Multikulturní výchova. Cíle, problémy, sociálně-edukační kontext, příklady z praxe a jejich řešení. Charakteristika klíčových pojmů: xenofobie, diskriminace, rasismus, migrace, národnostní menšiny, sociálně znevýhodněné skupiny, předsudky v edukačním prostředí.
17. Environmentální a ekologická výchova v edukaci. Teorie trvale udržitelného rozvoje. Projekty, příklady, problémy. Globální problémy lidstva a jejich odraz v kontextu výchovy.

18. Pedagogika a volný čas. Stručný historický vývoj. Volný čas a životní styl. Nové přístupy v pedagogice volného času.
19. Výchova mimo vyučování. Funkce výchovy. Příklady institucí a jejich činnost. Dimenze výchovy mimo vyučování.

Doporučená literatura:

- CIPRO, M. *Galerie světových pedagogů*. Praha: M. Cipro, 2002.
- HORKÁ, H. *Výchova pro 21.století*. Brno: Paido, 2000.
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol.. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002.
- MOŽNÝ, I. *Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002.
- NĚMEC, J. (ed.) *Kapitoly ze sociální pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno : Paido, 2002.
- NĚMEC, J. *S hrou na cestě za tvořivostí*. Brno: Paido, 2004.
- PALOUŠ, R. *K filozofii výchovy*. Praha: SPN, 1991.
- PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 1998.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2005.
- PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Brno: MU, 1999.
- SKALKOVÁ, J. *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno, 2004.
- STŘELEČEK, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy*. I. a II. Brno: MU, 2004, 2006.
- SVOBODOVÁ, J., JŮVA, V. jun. *Alternativní školy*. Brno: Paido, 1996.
- WALTEROVÁ, E. *Kurikulum: Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě*. Brno: MU, 1994.
- www.msmt.cz
- www.uiv.cz
- www.vup.praha.cz
- *Bílá kniha. Národní program rozvoje vzdělávání v ČR*. Praha: MŠMT, 2001.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2003.

Závěrečná zkouška z PSYCHOLOGIE
DPS - vychovatelství + pedagog volného času

1. Předmět psychologie; biologická, sociální a osobní determinovanost psychiky.
2. Základní metody psychologie a cíle psychodiagnostiky žáka.
3. Psychologie osobnosti (definice osobnosti, složky osobnosti, temperament, charakter).
4. Psychologické teorie osobnosti – psychoanalytické a neopsychoanalytické teorie (Freud, Jung, Adler...).
5. Psychologické teorie osobnosti – humanistické pojetí (Maslow, Rogers...).
6. Logoterapie V. E. Frankla.
7. Frustrace, frustrační tolerance, malaadaptace, stres.
8. Vývojové změny v raném dětství a školní zralost (1-6let)
9. Poznávací procesy v dětství a pubertě (6-12let)
10. Prostředí a duševní vývoj (vliv rodiny, školy a mimoškolních aktivit)
11. Vývojové změny kognitivních funkcí v dospívání, vzdělanost a tvořivost.
12. Aspirace, zájmy a profesionální orientace.
13. Charakter, vymezení a typy; vývoj mravního vědomí (Kohlberg).
14. Psychologie učení (vymezení, druhy, teorie, vědomosti, dovednosti, samostudium).
15. Duševní hygiena, příčiny a prevence únavy a přetěžování dětí a dospívajících.
16. Psychologie výchovy (cíle, prostředky, výchova a sebevýchova).
17. Socializace a kultivace (vymezení, cíle, proces a faktory rozvoje).
18. Postoje (vymezení, funkce, způsoby utváření, sociální percepce).
19. Role (pojem, funkce, proces, osvojování, role a osobnost, asertivita).
20. Adaptační potíže, organické poruchy a duševní nemoci (druhy a faktory).
21. Agresivita, šikana, delikvence a toxikománie.

Doporučená literatura:

ATKINSONOVÁ, R. a kol. *Psychologie*. Praha: Academia, 1995.

ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: UK, 1993.

DRAPELA, V. J.: *Přehled teorií osobnosti*. Praha, Portál, 2003.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998.

ŘEHULKA, E. *Úvod do studia psychologie*. Brno: Paido, 1995.

ŘEZÁČ, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998.

Závěrečná zkouška z VÝTVARNÉ VÝCHOVY
DPS - vychovatelství + pedagog volného času

1. a) Základní podložky a podklady pro kresbu a malbu
(dřevo: překližka, laťovka, dřevotříska, aj., hliník, papír, plátno aj.)
b) Abstrakce v českém umění po roce 1945 (V.Boudník, M.Medek, R.Piesen, K.Nepraš, Z.Sekal, J.Koblasa aj.)
2. a) Kompozice, zátiší, metody poměrování, perspektiva
(lineární, prostorová a barevná kompozice, zlatý řez, používání světla...)
b) Impresionismus a jeho kořeny
3. a) Kánon lidského těla, technika stínování
(základní rozmístění částí obličeje a figury)
b) P.Picasso, kubismus, představitelé českého kubismu
4. a) Teorie barev
(barevný kruh, barevná harmonie, teplé, studené pestré a nepestré barvy, kontrast aj.)
b) Dekorativní a kombinované techniky 3.
(výtvarné techniky na skle, koláž-textilní, papírová, krajková, asambláž, roláž, frotáž, froasáž, proláž, chaismáž, reliéfní stěny z papíru, modurit)
5. a) Základní malířské techniky
(akvarel, kvaš, vodové barvy, tempera, olejomalba, freska aj.)
b) Malířství a architektura meziválečné éry (A.Modigliani, M.Chagall, V.Kandinskij, P.Klee, M.Utrillo, funkcionalismus, Bauhaus)
6. a) Akční malba, abstraktní expresionismus a lyrická abstrakce
b) Základní postupy a pomůcky při malbě na hedvábí
7. a) Akční umění (land art, arte povera, umění instalace)
b) Ředidla, rozpouštědla, pojidla, laky
8. a) Akční umění (happening, body art, performance)
b) Představitelé akčního umění u nás (V.Boudník, M.Knižák, Z.Ságlová, J.Valoch, T.Ruller, J.Mlčoch, D.Chatrný, J.H.Kocman, J.Steklík..aj.)

9. a) Konceptuální umění, lettrismus (J.Kolář, L.Novák, E.Ovčáček...aj.)
b) Základní postupy a pomůcky při práci s hlinou
(druhy hlín, pomůcky, vymačkávané nádoby, stáčení z válečků, stavění z plátů a z pruhů, glazury a glazování, engoby apod.)
10. a) Grafika-tisk z výšky, z hloubky, z plochy
(tisk z výšky-linořez, linoryt, dřevořez, dřevoryt)
b) Fauvismus, expresionismus, futurismus
11. a) Grafika-tisk z hloubky a z plochy
(suchá jehla, lept, monotypie, tisk z vystřihovánek a papírořezu)
b) Základní postupy a pomůcky při batikování
12. a) Dekorativní a kombinované techniky 1.
(odkrývací technika na tuši a vosku, negativní technika s klovatinou a tiskařskými barvami, papírová vosková batika, dekorativní malba se stearínem, zmizíková malba do inkoustu, malba na pískovou strukturu)
b) Nefigurativní (abstraktní) malířství (neoplasticismus, orfismus, suprematismus, informel, tachismus..aj.)
13. a) Dekorativní a kombinované techniky 2.
(benzínové papíry, škrobové papíry a malba škrobem, otisková kresba, tiskátka a příbuzné techniky, kašírování)
b) Historie, základní postupy a pomůcky při výrobě ručního papíru
14. a) Cena Jindřicha Chalupeckého a její významní držitelé
b) Současné osobnosti výtvarné scény(V.Bromová, M.Dopitová, J.Černický, D.Černý...)
15. a) Galerijní animace, poslání a zprostředkovávání umění muzei a galeriemi
b) Dadaismus, surrealismus (i u nás)

